

Pełnomocnik Wojskowy i Morski

przy Poselstwie Polskiem

w Londynie,

2, Upper Montague St., W.C.1.

No. 411 *pourvue* DO

2079/55
Londyn, dn. 8go Grudnia 1919 roku.

NACZELNE DOWÓDZTWO
Oddział Informacyjny

Naczelnego Dowództwa *16/11/1919*
204/16/11 *Zalęcen. Heyman*

Sprawa Oddziału
Murmańskiego.

Oddział Murmański odpłynął 3go Grudnia rano z

Leith /przedmieście Edynburga/ na statku Sw.Helena.

O wyjeździe Oddziału telegrafowałem Naczelnemu Dowództwu, podając również przybliżoną datę przybycia do Szczecina 6 Grudnia. Później otrzymałem wiadomość, że statek ma zawinąć po drodze do Kilonji. To więc oddala termin przybycia do Szczecina ~~do~~ 8go Grudnia. Jakem donosił telegraficznie, na żądanie władz angielskich Oddział wyjechał mając broń spakowaną:—w małej części —w skrzyniach, przeważnie zaś pozawijaną w płachty, z braku skrzyń. W odnośnem piśmie Angielskie Ministerstwo Wojny zaznaczyło, że żołnierze nie mają mieć broni na sobie, lecz broń ma być "w skrzyniach lub też w inny sposób schowaną". Wskutek oświadczenia władz angielskich, iż warunki przejazdu zostały ułożone w Berlinie przy udziale Polskiej Misji, wypadło na to żądanie przystać.

Oddział pozostawił w szpitalu w Edynburgu: Sierżanta Gromackiego, plutonowego Grabeckiego, Star.żołnierza Jankowskiego, Szeregowców Marczewskiego i Czech-de-ciszka. Po powrocie do zdrowia ludzie ci będą wysłani przez Francję do Polski.

Przed odjazdem Oddział otrzymał za mojem pośrednictwem z Paryża 47.000 franków czyli £ 1208.4.6. W ten sposób całkowita gaza za listopad i za pierwsze dni grudnia została wypłaconą.

Sprawa jeńców
Polaków.-

29go listopada w Tilbury /przedmieście Londynu/ ulokowano na statku Sw.Helena ostatnią partję jeńców polaków z obozu Feltham, mianowicie 692 ludzi. Prócz tego na tym samym Statku umieszczono 37 polaków uchodźców cywilnych, przybyłych do Anglii z Murmanu, i 14 polaków mieszkańców miejscowych. Wszyscy jadą

do Polski przez Gdańsk. Statek Sw. Helena z Tilbury popłynął do Leith, a stamtąd 3 grudnia, z Oddziałem Mirmańskim wyruszył do Kilońji, Szczecina i Gdańska.

O wyjeździe jeńców zawiadomilem telegraficznie Naczelnego Dowództwo i Gen. Borowskiego w Gdańsku.

Sprawy Morskie.

Szeł angielskiej misji morskiej w Warszawie Commander Wharton jeszcze w początku października w raportach do Admiralicji i Angielskiej podniósł kwestję: wysłania kilku z młodzieży polskiej do Szkół Morskich Angielskich, wysłania kilku młodych polskich oficerów marynarki dla studjów praktycznych na Statki Wojenne Angielskie, odstąpienia Polsce z floty angielskiej małych monitorów i Statków motorowych rzecznych dla działań wojennych na rzekach naszego frontu wschodniego, oraz Statków Morskich dla patrolowania i obrony naszego wybrzeża morskiego.

Raporty te długo przeleżały w Admiralicji i długo poruszone kwestje były tam rozpatrywane. W ostatnich dniach pisma te zostały skierowane do Foreign Office'u dla ostatecznej decyzji, która ma być przesłana posłowi angielskiemu w Warszawie. Admiralicja zastrzegła, że rozpatrywała poruszone sprawy tylko ze strony technicznej, wskutek tego sama decyzji żadnych powziąć nie może, a należy to całkowicie do kompetencji Foreign Office'u. Poseł Polski w Londynie ma uczynić odpowiednie kroki, by wpłynąć na możliwie pomyślne rozstrzygnięcie tych spraw. Co do Statków jednak Admiralicja znajduje, że odpowiednich do naszych wymagań obecnie nie ma w swej dyspozycji. Proponuje zaś nabycie statków motorowych Coastal Motor Boats i Motor Launchs, które pełniły służbę dozorczą w zatoce Fińskiej i Ryńskiej, a które mają być sprzedane przez Rząd Angielski w Kopenhadze.

Sprawy Gdańskie.

Z rozmowy, którą Administrator Wolnego Miasta ^{Gdańska} Sir Reginald Tower miał w Paryżu 27 i 28 listopada z pp. Olszowskim, Pełczyńskim i Kontr Admiralem Porębskim, okazało się, iż p. Tower tłumaczy odnośnie artykuły Traktatu pokojowego bardzo

niekorzystnie, odmawiając nam nawet prawa do zarządu portem, a tem bardziej prawa utrzymywania tam garnizonu i urzędzeń wojskowych.

Potwierdza to skryte dążenie Anglii do utworzenia z Gdańska czegoś w rodzaju Gibraltaru — placówki wojenno-morskiej i punktu oparcia dla floty angielskiej na Bałtyku.

Obecnie p. Tower bawi w Londynie, oczekując ratyfikacji Traktatu pokojowego, by natychmiast wyjechać do Gdańska dla objęcia urzędu.

Poseł Polski w Londynie czyni odpowiednie kroki dla możliwego zdecydowania kwestji Gdańskiej w sposób bardziej dla Polski przychylny, lecz nadziei jest mało na zmodyfikowanie w tym względzie polityki angielskiej, gdyż Anglja w kwestjach polityki morskiej jest twardą i nieustępliwą,

KONTR ADMIRAL W.P.

C o p y.

War Office,

(M.I.R.)

Whitehall, S. W. 1.

28th November, 1919.

Dear Admiral Kloczkowski,

As you are perhaps aware, as the result of an agreement arrived at between the Polish Commission in Berlin and the German Authorities, the Polish Contingent from Archangel is to be repatriated via Stettin. Arrangements have accordingly been made for them to proceed in a ship sailing on the 1st December. With a view to avoiding possible disturbances at Stettin, it has been considered inadvisable that the Polish Troops should carry arms on their persons; and instructions have, therefore, been issued to the Scottish Command to arrange that the Contingent's arms are carried in boxes or otherwise concealed. Owing to the short notice at which arrangements had to be made, it was impossible to consult you previously; I hope that you will approve of this course and will, should it be necessary, convince the Polish Contingent of its necessity.

Yours sincerely,

/-/

Admiral Kloczkowski,
Polish Military Attaché,
2, Upper Montague Street,
W.C.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

C O P Y.

Forth Garrison, Edinr.
28th Nov, 1919.

To:- Commandant, Edinburgh,
From:- Searail, London.

G.6499 S.R.I.B. 27th Nov. Reference this office telegram G.6342 S.R.I.B. of 27th. In order to avoid possible disturbances on arrival of Stettin Polish contingent should not carry arms on persons. Arms should be taken packed in boxes or otherwise concealed. Acknowledge and notify this office as to arrangements made to put this into effect.

2.

So.C., C.R. No.2/88140 (Q).

Headquarters,
Scottish Command,
Edinburgh.

28th November 1919.

Headquarters,
Forth Garrison,
EDINBURGH.

Please take early action and inform me as soon as possible what arrangements are being made.

(Sgd. A.J. Walter, Capt.
Staff Capt., Colonel
A.Q.M.G., Scottish Command.)

Copies to :-

A.E.S.O.

3.

Commandant, Rest Camp,
Olympia.

v la

F.G. 51142 (Q)

Please take immediate steps to have instructions contained in minute 1, carried out and report to-day manner in which the arms are being concealed. Polish Contingent 30 Officers and 381 other ranks should embark on board ss "Santa Elena" at Leith on afternoon of 1st December.

(Sgd) ??????????
Lieut. Col.
A.A.Q.M.G. Forth Garrison.

EDINBURGH, 28th Nov. 1919.

